

Sveučilište u Zagrebu

Filozofski fakultet

Ana Torlak

POVIJESNOUMJETNIČKA TOPOGRAFIJA ANTIČKE SALONE

DOKTORSKI RAD

Zagreb, 2015.

Sveučilište u Zagrebu

Filozofski fakultet

Ana Torlak

POVIJESNOUMJETNIČKA TOPOGRAFIJA ANTIČKE SALONE

DOKTORSKI RAD

Mentor(i):

Prof. dr. sc. Jasna Jeličić-Radonić, red. prof.

Zagreb, 2015.

University of Zagreb

Faculty of Humanities and Social Sciences

Ana Torlak

ART HISTORICAL TOPOGRAPHY OF THE ANCIENT SALONA

DOCTORAL THESIS

Supervisor(s):
Prof. Jasna Jeličić-Radonić, Ph.D.

Zagreb, 2015.

SAŽETAK

Graditeljska i umjetnička baština antičke Salone, glavnog grada rimske provincije Dalmacije, obuhvaća golemo spomeničko nasljeđe. O tom gradu i njegovim spomenicima napisano je mnogo u različitim studijama. Unatoč tome, velik dio podataka o istraživanim lokalitetima ili slučajnim nalazima s vremenom je zaboravljena ili zagubljena. Spomenici su nerijetko korišteni kao građevinski materijal ili su postajali dijelom domaćih i stranih privatnih kolekcija. Neobjedinjenost dokumentacije, uz izostanak podataka o kontekstu nalaza, znatno otežava tumačenje spomenika.

Zbog takve disperzije podataka, u arhivima kao i u literaturi, ovim istraživanjem prikupljanjem i obradom dokumentacije izrađena je interdisciplinarna sintetska studija, s osobitim naglaskom na neobjavljenoj i zagubljenoj građi. U obzir su uzeti povijesno-literarni izvori, epigrafski spomenici, arheološki materijali te kartografski i likovni prikazi Salone kroz stoljeća. Izučavanjem tih izvora i arhivskih dokumenata, ekstrahirani su podaci o razrušenim lokalitetima i zagubljenim salonitanskim spomenicima koji su nestali tijekom stoljeća. Osobit je znanstveni doprinos ove studije objava do sada nepoznatih dokumenata i spomenika, rekonstrukcija zagubljenih zbirki te povezivanje podataka iz povijesnih vrela sa suvremenim spoznajama o pojedinim arheološkim lokalitetima. Topografskom obradom i ubiciranjem mjesta nalaza pojedinih spomenika upotpunjava se poznavanje povijesnoumjetničke topografske slike antičkog razdoblja Salone i to od kraja II. stoljeća pr. Kr. do IV. stoljeća n. Kr.

KLJUČNE RIJEČI: Salona, povijesnoumjetnička topografija, arhivska dokumentacija, privatne zbirke, istraživanja Salone, *Urbs vetus*, *Urbs orientalis*, *Urbs occidentalis*

SUMMARY

The architectural and art historical heritage of Salona, the capital city of the Roman province of Dalmatia, is enormous in scope. Numerous studies have researched Salona and its monuments. A considerable amount of data on the research sites in the city and serendipitous discoveries of its art objects, has however been lost. The interpretation of art objects is made difficult by such a lack of contextual data and scattered documentation. This study engages with the dispersed data in the literature and archives by an interdisciplinary approach that results in a synthesized work which includes previously unpublished documents and lost objects. The sources in this study are historical-literary writings, epigraphic monuments, and other archaeological objects, as well as drawings and cartographic materials. Using these and other archival documents, information on ruinous sites, lost art objects, and monuments went missing throughout the centuries, was extracted. The special scientific worth of this study lays in its uncovering previously unknown documents as well as in the reconstruction of lost (art) collections, and synthesizing historical source data with contemporary archaeological research on specific sites. Through the topographical methodology and ubication of specific monuments, this study expands on and synthesizes the art historical topography of the ancient city of Salona from the late 2nd century B.C. to 4th century A.D.

KEY WORDS: Salona, art historical topography, archive documentation, private collections, Salona research, *Urbs vetus*, *Urbs orientalis*, *Urbs occidentalis*